

Filosofia del llenguatge i Hermenèutica

Professors: Carles Llinàs

Codi: 211191

Crèdits: 5 ECTS

Llengua: català

Objectius

La dimensió lingüística i la dimensió interpretativa (hermenèutica) de l'home estan estretament vinculades: parlar és interpretar, i la interpretació té com a objecte privilegiat el llenguatge. Caracteritzem la dimensió lingüística per les funcions sintàctica (ordenar), semàntica (significar) i pragmàtica (interacció social). Estudiem algunes controvèrsies i fem alguns breus excursos a grans autors que han reflexionat sobre el llenguatge. Presentem la dimensió hermenèutica fent una panoràmica històrica d'alguns dels intents més significatius d'interpretació (i dels diversos àmbits on foren duts a terme), juntament amb les teoritzacions filosòfiques vinculades a aquests intents. Esbossem una valoració d'aquestes teoritzacions.

Programa

1. Introducció general. El gir lingüístic.
2. Algunes dades pre-filosòfiques sobre el llenguatge.
3. Semiótica. Llenguatge i signes. Signes, conceptes i coses.
4. Semàntica. El problema del significat. Llenguatge i veritat.
5. Pragmàtica. Significat i ús del llenguatge. Llenguatge i comunicació.
6. Hermenèutica: sentits del terme. Aproximació etimològica i històrica.
7. El desenvolupament històric de l'hermenèutica.
8. Hermenèutica filosòfica.
9. Hermenèutica teològica.
10. El llenguatge religiós.

Bibliografia bàsica

- Acero, J.J., Bustos, E., Quesada, D., *Introducción a la filosofía del lenguaje*, Madrid, Cátedra, 1982.
- Conesa, F., Nubiola, J., *Filosofía del lenguaje*, Barcelona, Herder, 2002.
- Coreth, E., *Cuestiones fundamentales de hermenéutica*, Barcelona, Herder, 1972.
- Gadamer, H.-G., *Verdad y método I-II*, Salamanca, Sígueme, 1977, 1994.
- Grondin, J., *Introducción a la hermenéutica filosófica*, Barcelona, Herder, 1999.
- Grondin, J., *¿Qué es la hermenéutica?*, Barcelona, Herder, 2008.
- Hierro S. Pescador, J., *Principios de filosofía del lenguaje*, Madrid, Alianza, 1989.
- Lubac, Henri de, *La Escritura en la Tradición*, Madrid: BAC, 2014.
- Wittgenstein, L., *Tractatus logico-philosophicus*, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans.
- Wittgenstein, L., *Investigaciones filosóficas*, Barcelona, Laia, 1983.

Competències generals

CG1. Que l'alumne sigui capaç d'adquirir coneixements generals bàsics sobre l'àrea d'estudi (filosofia i humanitats), partint de llibres de text avançats i incloent cada vegada més els grans clàssics i les monografies més importants.

CG5. Que l'estudiant adquireixi una bona capacitat comprensiva en relació amb els textos d'alt nivell cultural.

CG8. Que l'alumne sigui capaç d'adquirir habilitats d'elaboració o de defensa d'arguments amb consciència crítica i autocrítica.

CG11. Que l'estudiant adquireixi habilitats analítiques i sintètiques pel que fa a fenòmens culturals d'alta complexitat; això és: que aprengui a descompondre els problemes i les qüestions de manera adequada ala resolució, aprenent alhora a establir les connexions necessàries amb altres aspectes de la pròpia disciplina o amb altres disciplines.

CG16. Que l'alumne sigui capaç de comunicar-se correctament de forma oral i escrita en català i en castellà, i que adquireixi una bona capacitat d'exposició i d'explicació, tant a nivell oral com escrit, per tal de dirigir-se tant a públics especialitzats com no especialitzats.

Competències específiques

CE1. Que l'alumne sigui capaç d'adquirir les habilitats necessàries per començar a analitzar, comprendre i manejar sistemàticament la terminologia bàsica dels grans àmbits temàtics de la filosofia i a distingir-los segons la seva naturalesa, objecte i mètodes propis.

CE2. Que l'alumne adquireixi habilitats d'argumentació específicament filosòfiques fonamentals sobre les qüestions que s'estudiaran en els diversos camps temàtics de la filosofia, detectant problemes i apories, i sabent posicionar-se personalment de forma reflexionada, crítica, flexible i respectuosa amb les altres opinions.

CE7. Que l'alumne s'introdueixi en els rudiments de l'anàlisi filosòfica del llenguatge i en els autors, conceptes i teories que han tractat de tematitzar l'art de la interpretació dels textos (hermenèutica).

CE8. Que l'alumne adquireixi les habilitats necessàries per poder usar correctament els principis hermenèutics en les seves pròpies aproximacions als textos i als problemes filosòfics.

CE10. Que l'alumne s'introdueixi en la comprensió i ús dels grans conceptes, principis i lleis que sorgeixen de l'anàlisi lògic del pensament i del llenguatge, desenvolupant la seva pròpia capacitat de pensar; que conegui les diferències entre l'enfocament més tradicional de la lògica, amb totes les seves implicacions filosòfiques, i l'enfocament matemàtic contemporani; i que aprengui també, a través dels exercicis corresponents, les tècniques deductives més fonamentals de la sil·logística aristotèlica i dels càlculs de la lògica matemàtica elemental.

Activitats formatives

Ensenyament-aprenentatge presencial:

- exposició del professor.
- exposició de l'estudiant.
- debats.
- examen final (escrit)

Ensenyament-aprenentatge dirigit:

- lectures orientades.
- tutories individuals.
- treball escrit individual i exposició a l'aula.

Ensenyament-aprenentatge autònom:

- lectures complementàries proposades pel professor.

- estudi personal.
- cerca d'informació i materials.

Activitats d'avaluació

Es combinen avaluació contínua (a través de la participació a classe i treballs personals: 40%) i examen final (60%).